

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
TİCARET BAKANLIĞI

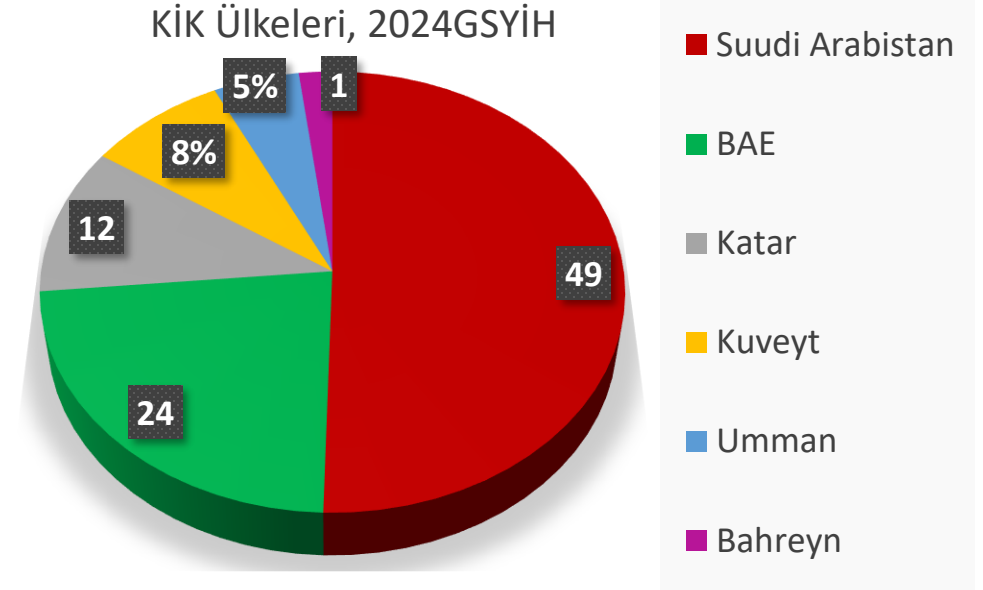
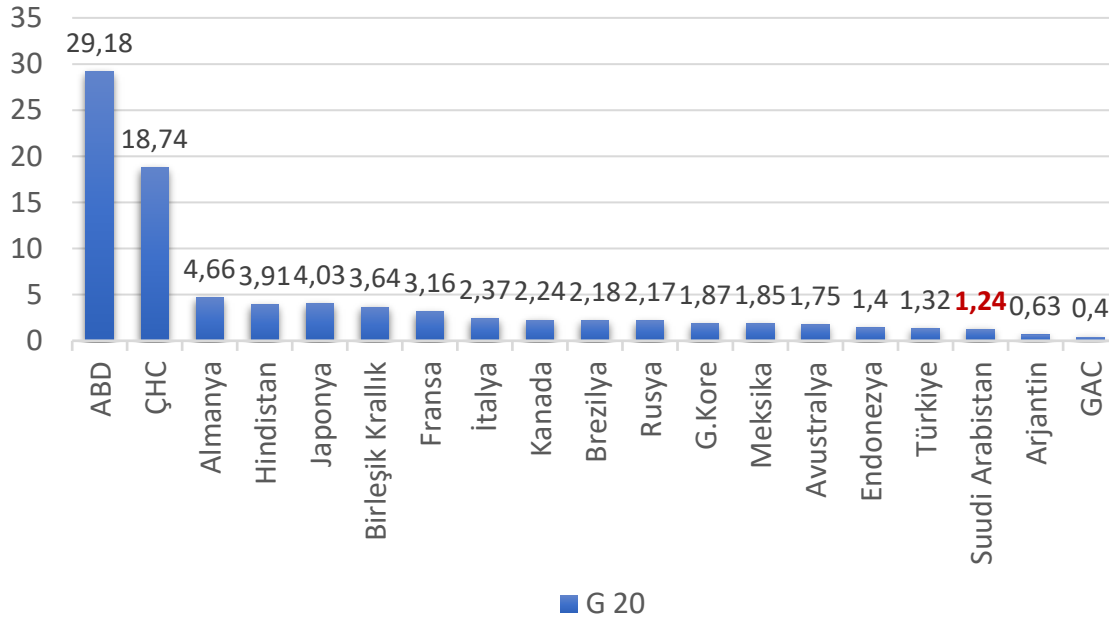
T.C. Riyad Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği

Mustafa İlker ÖZDEM / Hasan Murat NESİMOĞLU – Ticaret Müşavirleri

2025

Genel Ekonomik Görünüm / Ekonomik Büyüklük-KİK ile Kıyaslama

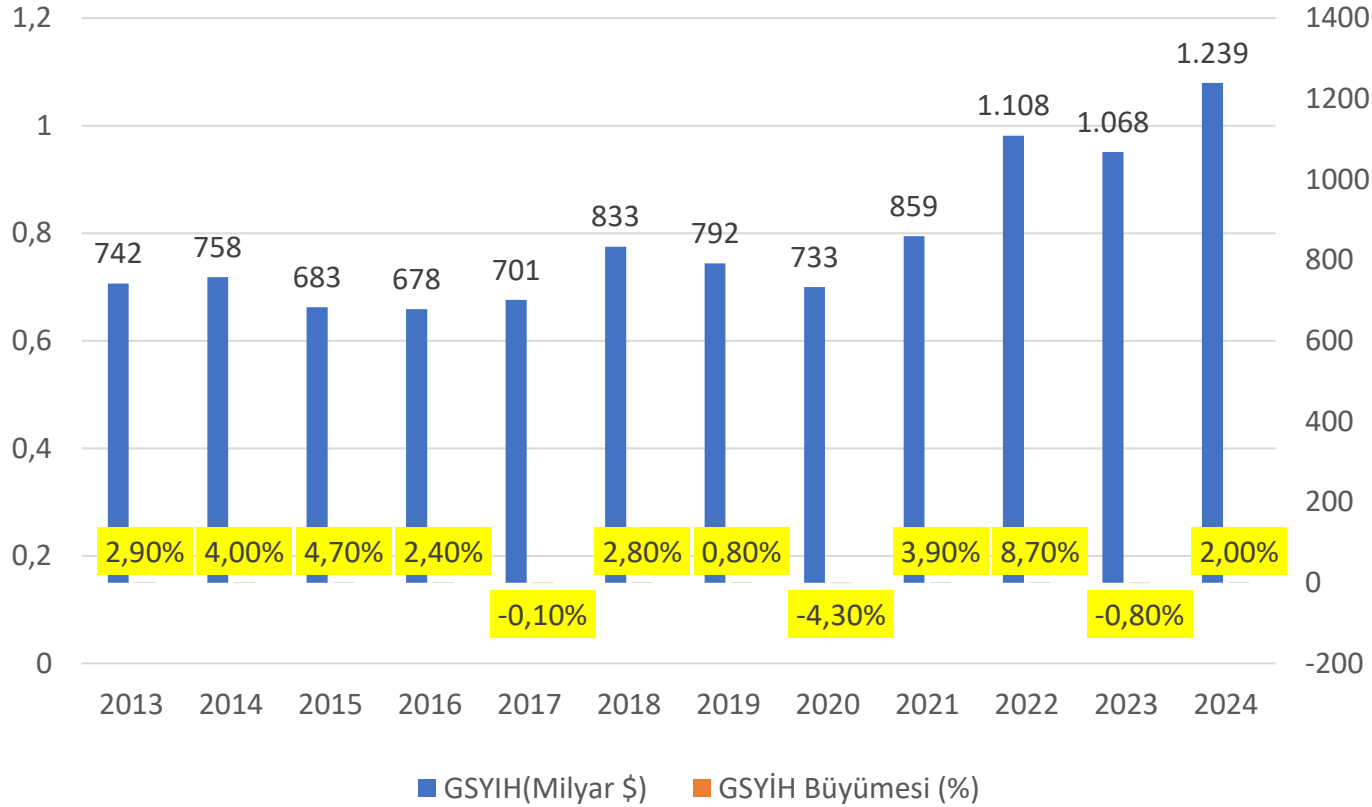
Dünyanın En Büyük 20 Ekonomisi
Dünya Bankası,Cari Fiyatlara GSYİH (Milyar USD)

- 2024 yılı itibarıyla;
S. Arabistan,
 - ✓ Dünyanın en büyük 17.
 - ✓ Bölgenin en büyük ekonomisi

Genel Ekonomik Görünüm / Temel Makroekonomik Göstergeler

GSYİH Büyüme

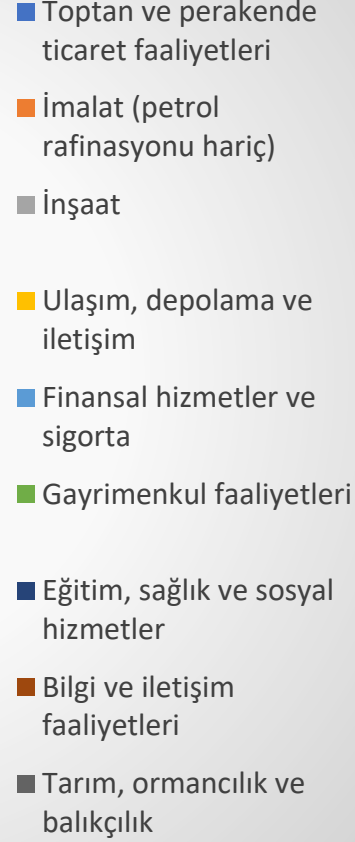

Temel Ekonomik Göstergeler

- 2024 Büyüme Oranı %2.0
- 2024 Kişibaşı Milli Gelir 30.746 \$
- 2024 Nüfus 35,3 Milyon
- 2024 İşsizlik Genel (% 3,5) (Saudi %7,6)
- 2024 Enflasyon %1,7

Genel Ekonomik Görünüm / Ülkenin Bütçe Dengesi

Faaliyet kollamına Göre GSYİH2024

- Bütçe gelirlerinin %63'ü
- Gayrisafi Yurt İçi Hasılanın %40
- İhracatın %79,5'i petrol

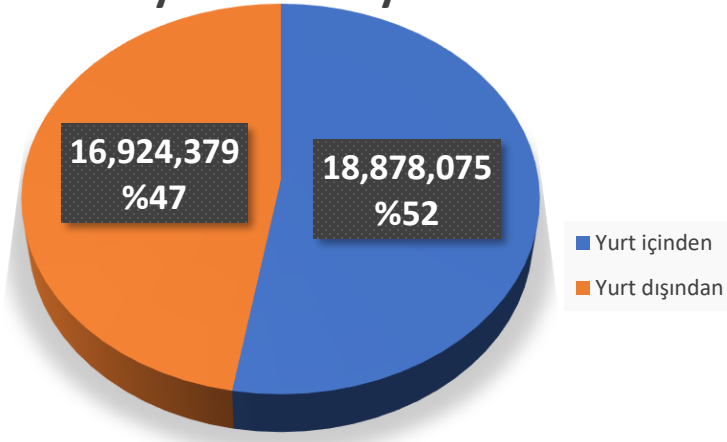
Suudi Arabistan Krallığı Bütçesi (Özet Tablo)

Milyar USD	2022	2023	2024
Toplam Gelirler	338,1	318,1	335,7
Petrol Gelirleri	229,5	200,5	201,8
Petrol Dışı Gelirler	109,6	117,6	133,9
Toplam Giderler	310,4	344,8	366,6
Bütçe Dengesi	27,7	-21,6	-30,9

Genel Ekonomik Görünüm / Hac ve Umre Ekonomisi

- 2025 yılında yaklaşık 1,6 milyon kişi hac, 2024 yılında yaklaşık 35,6 milyon kişi umre ibadeti gerçekleştirdi.
- GSYİH'ye yaklaşık %7 oranında katkı sağladığı tahmin edilmektedir
- Otelcilik, gıda, tekstil, inşaat, iletişim, hediyelik eşya vb.

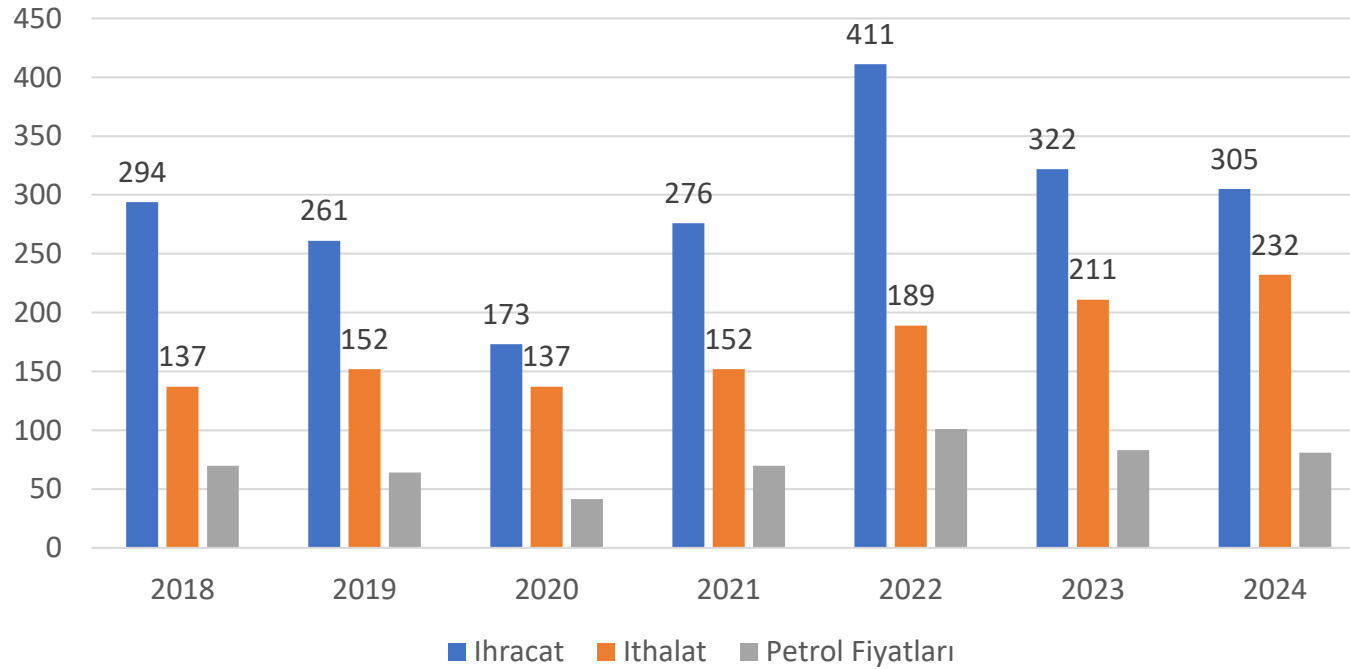
2024 yılı Umre Ziyareti

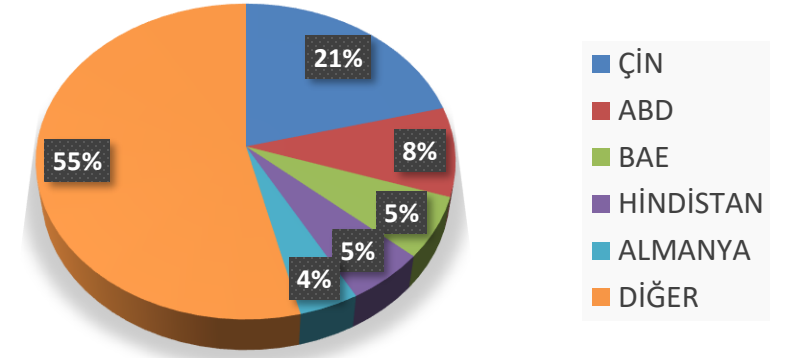
Kişi Sayısı	Hac İbadeti	Umre İbadeti
2022	1 Milyon	24,7 Milyon
2023	1,845 Milyon	26,9 Milyon
2024	1,833 Milyon	35,6 Milyon

Genel Ekonomik Görünüm / Dış Ticaret

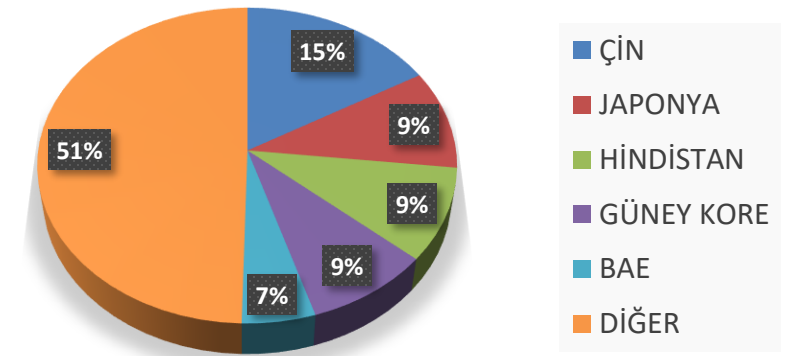
İhracat, İthalat (Milyar \$) & Petrol Fiyatları (\$)

Ülkeler Bazında İthalat, 2024

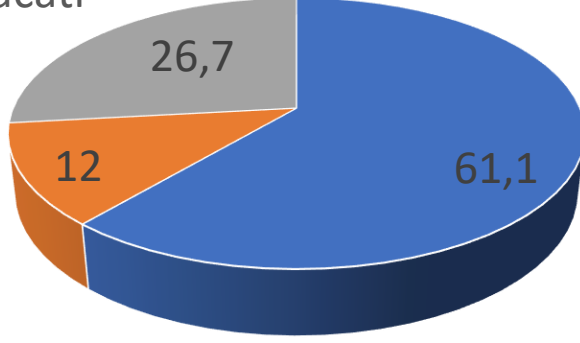

Ülkeler Bazında İhracat (2024)

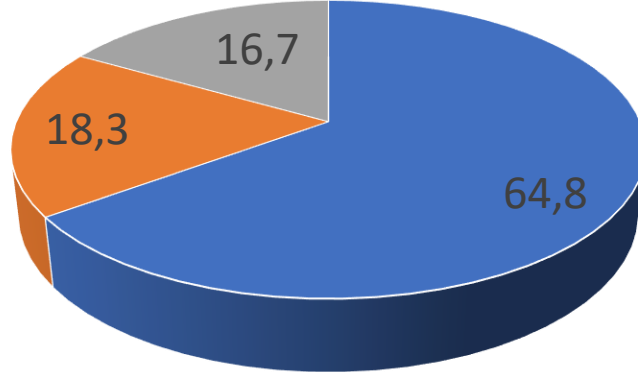
Genel Ekonomik Görünüm / Lojistik

SA'nın İhracatı

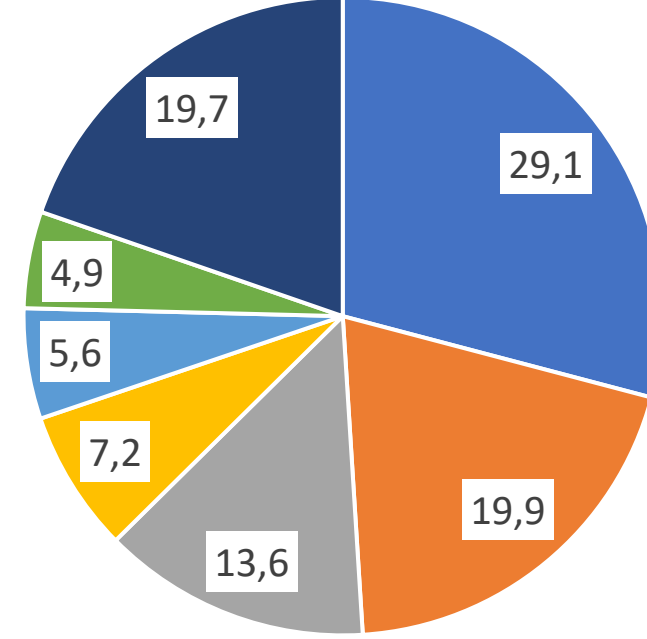
■ Deniz ■ Kara ■ Hava

SA'nın İthalatı

■ Deniz ■ Kara ■ Hava

SA'nın İthalatında En Fazla Kullanılan Limanlar

■ King Abdulaziz Port / Dammam
■ King Khalid Airport (Riyad)
■ King Fahd Airport (Dammam)
■ Diğer
■ Cidde Deniz Limanı
■ King Abdülaziz Airport (Cidde)
■ Al Batha (Kara) Liman (Riyad)

Suudi Arabistan / Ticarete Ürün Grupları

İhracat, (milyon SAR)	2024
Maden ürünleri	224.650,60
Kimya sanayi ürünleri	20.950,30
Plastik, kauçuk ve ürünleri	19.297,49
Makine ve mekanik cihazlar, elektrikli ekipmanlar, bunların parçaları	11.388,94
Taşıtlar, tekneler, gemiler ve ilgili taşıma ekipmanları	10.225,55
Adi metaller ve ürünleri	6.207,77
Hazırlanmış gıda maddeleri, içecekler ve tütün	2.805,11
Değerli taşlar veya metaller ve ürünleri, mücevherler	2.735,26
Hayvanlar ve Ürünleri	1.919,73
Bitkisel Ürünler	806,81
DİĞER	4.511,82
TOPLAM	305.499,39

İthalat, (Milyon SAR)	2024
Makine ve mekanik cihazlar, elektrikli ekipmanlar, bunların parçaları	58.896,87
Taşıtlar, uçaklar, tekneler, gemiler ve ilgili taşıma ekipmanları	33.370,21
Adi metaller ve ürünleri	22.256,55
Kimya sanayi ürünleri	20.967,95
Maden ürünleri	14.192,07
Bitkisel Ürünler	10.872,89
Hazırlanmış gıda maddeleri, içecekler ve tütün	10.617,04
Değerli taşlar veya metaller ve ürünleri, mücevherler	10.300,43
Plastik, kauçuk ve ürünleri	7.804,53
Hayvanlar ve Ürünleri	7.436,14
DİĞER	36.091,60
TOPLAM	232.806,27

Genel Ekonomik Bilgiler / Ülkenin Dış Ticaret Politikası

- KİK üyesi ülkeler arasında Gümrük Birliği vardır. KİK ülkeleri arasında gümrük vergisi bulunmamaktadır.
- Arap ülkeleri arasında Büyük Arap Serbest Ticaret Bölgesi (GAFTA) STA bulunmaktadır.
- Gümrük tarife oranları çoğunlukla %5 olup, ülke içinde üretilen ürünlerde bu oranlar %25'i bulabilmektedir.
 - ✓ Aşağıdaki siteden de vergi bilgilerine erişilebilmektedir.
<https://eservices.zatca.gov.sa/sites/sc/en/tariff/Pages/TariffPages/TariffSearch.aspx>
- Gıda, sağlık ve kozmetik ürünlerinde ithalat süreçleri ekstra onay ve işlemlere tabi tutulabilmektedir.
- Her kesim için helal belgesi ibrazı beyaz ve kırmızı ette zorunludur.

Ülkedeki Giga Altyapı/Üstyapı Projeleri

❑ Mevcut GİGA Projeler:

- Neom (*The Line, Oxagon, Trojena, Magnah, Sindalah*)
- Red Sea Project
- Qiddiya
- Diriyah Gate
- Roshn
- New Murabba
- Jeddah Central
- Green Riyadh
- King Salman Park
- AlUla Development
- Rua Al Madina
- Sedra
- Dahiyat AlFursan
- Amaala
- Landbridge Project
- Thakher-Dahiyat Gate / Mekke

❑ Planlanan GİGA Projeler

- King Salman Havalimanı
- North Pole Project
 - ✓ The Rise Tower (2000 m)
- AlWadi Project (Assir)
- The Airport City (Cidde)
- The Rig Resort (Dammam)
- Soudah Peaks (Assir)
- Nakkasa (Mekke)

❑ UA Yükümlülük: Riyadh Expo 2030; Dünya Kupası 2034; Asya Kış Oyunları 2029 (*Neom-Trojena*)

❑ Temel Altyapı/Üstyapı Projeleri (RC'ler-Su/Yol/Konut)

Türkiye - Suudi Arabistan İlişkileri / Dış Ticaret Verileri

Yıl	İhracat \$ / Bin	İhracat Değişim %	Genel İhracata Oranı %	İthalat \$ / Bin	İthalat Değişim %	Genel İthalata Oranı %	Hacim \$ / Bin	Denge \$ / Bin
2003	741.475	33,7	1,57	969.127	22,1	1,40	1.710.602	-227.653
2004	768.519	3,6	1,22	1.231.507	27,1	1,26	2.000.026	-462.989
2005	962.156	25,2	1,31	1.888.784	53,4	1,62	2.850.940	-926.628
2006	983.227	2,2	1,15	2.252.139	19,2	1,61	3.235.366	-1.268.912
2007	1.486.918	51,2	1,39	2.439.988	8,3	1,43	3.926.906	-953.070
2008	2.201.875	48,1	1,67	3.322.389	36,2	1,65	5.524.264	-1.120.513
2009	1.771.192	-19,6	1,73	1.686.743	-49,2	1,20	3.457.934	84.449
2010	2.217.646	25,2	1,95	2.437.156	44,5	1,31	4.654.802	-219.511
2011	2.763.476	24,6	2,05	3.453.920	41,7	1,43	6.217.395	-690.444
2012	3.676.612	33,0	2,41	4.413.868	27,8	1,87	8.090.479	-737.256
2013	3.191.482	-13,2	2,10	4.177.720	-5,4	1,66	7.369.201	-986.238
2014	3.047.134	-4,5	1,93	3.861.996	-7,6	1,59	6.909.130	-814.862
2015	3.472.514	14,0	2,41	3.002.254	-22,3	1,45	6.474.769	470.260
2016	3.172.081	-8,7	2,23	2.477.426	-17,5	1,25	5.649.507	694.655
2017	2.734.522	-13,8	1,74	2.814.647	13,6	1,20	5.549.169	-80.125
2018	2.636.000	-3,6	1,57	3.239.099	15,1	1,45	5.875.099	-603.100
2019	3.292.797	24,9	1,82	2.902.789	-10,4	1,38	6.195.586	390.008
2020	2.505.020	-23,9	1,48	2.580.485	-11,1	1,18	5.085.506	-75.465
2021	265.400	-89,4	0,12	4.333.045	67,9	1,60	4.598.445	-4.067.645
2022	1.072.332	304,0	0,42	5.421.510	25,1	1,49	6.493.842	-4.349.178
2023	2.621.416	144,5	1,03	4.210.426	-22,3	1,16	6.831.842	-1.589.011
2024	3.985.352	52,0	1,52	4.007.335	-4,8	1,16	7.992.687	-21.982
2024 / (1-7)	2.269.630	61,8	1,53	2.154.655	-12,4	1,09	4.424.285	114.975
2025 / (1-7)	2.138.938	-5,8	1,37	2.684.659	24,6	1,27	4.823.598	-545.721

Türkiye - Suudi Arabistan İlişkileri / Ürün Grupları-2024

2024 yılında Suudi Arabistan'a ihracatımız bir önceki yılın aynı dönemine göre göre %52 oranında artarak 4 milyar ABD Doları (dolar) olarak kayda geçmiştir. Bu rakam, bu ülkeye yönelik tüm zamanların en yüksek ihracat rakamıdır.

Bu dönemde Suudi Arabistan'a ihracatımızda **dokumacılık ürünleri ve hazır giyim (halı dahil) (681 m \$), elektrikli-elektriksiz makineler (591 m \$), gıda ürünleri (588 m \$), tüm GTİP'lerdeki inşaat malzemeleri (457 m \$) tüketim ürünleri (ayakkabı-mobilya başta olmak üzere 455 m \$), demir dışı metaller (bakır teller-363 m \$) ve otomotiv ürünleri (236 m \$)** öne çıkan sektörler olmuştur.

İthalat rakamları incelendiğinde ise 2024 yılında geçen yılın aynı dönemine göre yaklaşık %5'lik bir gerileme yaşanmıştır. Buna göre anılan dönemde SA'dan ithalatımız 4 milyar dolar olarak kayda geçmiştir. Suudi Arabistan'dan ithalatımızın büyük bir kısmı enerji, hammadde ve ara malı niteliğini ihtiva eden ürünlerden oluşmaktadır. **(Kimyasallar 2,5 milyar \$, petrol ve ürünleri 1,2 milyar \$)**

Türkiye - Suudi Arabistan İlişkileri / Ürün Grupları-2025/7

2025 yılının Ocak-Temmuz döneminde, ihracatımız bir önceki yılın aynı dönemine göre %5,8 oranında azalarak 2,13 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. İthalatımız ise, bir önceki yılın aynı dönemine göre %24,6 oranında artarak 2,68 milyar dolar olarak kaydedilmiştir. 2025 yılı Ocak-Temmuz döneminde ikili ticaret hacmimiz 4,8 milyar dolar olarak kaydedilmiş olup, bu dönemde ticaretimiz 545,7 milyon dolar açık vermiştir.

2025 yılı Ocak-Temmuz döneminde, Suudi Arabistan'a ihracatımızda **gıda ürünleri (364 m \$), dokumacılık ürünleri ve hazır giyim (halı dahil-150 m \$) (320 m \$), tüm GTİP'lerdeki inşaat malzemeleri (305,5 m \$; demir dışı metaller (bakırtel-282 m \$) (289 m \$), elektrikli-elektriksiz makineler (281 m \$), tüketim ürünleri (ayakkabı-mobilya başta olmak üzere 198 m \$), ve otomotiv ürünleri (101 m \$)** öne çıkan sektörler olmuştur.

2025 yılı Ocak-Temmuz döneminde Suudi Arabistan'dan ithalatımızda ise, **kimyasallar (1,56 milyar \$) ve petrol ve ürünleri (1 milyar \$)** öne çıkmaktadır.

Pazara Giriş Stratejileri / Doğrudan İhracat – Yerel Distribütör

- Distribütörün Önemi (seçimi, Vendor List üyeliği, vs.)
- Fuar Katılımının Önemi (B2B yanısıra B2G şansı) / Heyet Katılımı

<https://www.saudiexports.gov.sa/en/Events-Missions/pages/AllEvents.aspx>

<https://10times.com/saudiarabia/tradeshows>

<https://www.tradefairdates.com/Fairs-Saudi-Arabia-Z190-S1.html>

<https://www.scega.gov.sa/en/Pages/SCEGAEvents23En.aspx>

<https://www.scega.gov.sa/en/EServices/Pages/E-S.aspx> (fuvar regülasyonları düzenleme kuralları)

- Suudi Arabistan'da müşteri araştırması yapan firmalar tarafından sıklıkla kullanılan sayfalar:

<http://www.eyeofriyadh.com/directory>

<https://www.saudiapp.com/>

<http://www.abc-saudiarabia.com/>

<https://modon.gov.sa/en/Pages/default.aspx>

<http://www.zawya.com/mena/en/companies/>

1. Adım

• Yatırımcı Lisansı

Lisans Türleri

- Ticaret Lisansı
- Hizmetler Lisansı
- Endüstriyel Lisans
- Mühendislik Ofisleri için Müşavirlik Lisansı

Gerekli Belgeler

- Ticaret Sicil Belgesi
- Son Yıl Mali Tabloları

İlgili Kurum

- Suudi Arabistan Yatırım Bakanlığı

وزارة الاستثمار
Ministry of Investment

Maliyet

- İlk yıl için 12.000 SAR yıllık ücret
- Sonraki herhangi bir yıl için 62.000 SAR yıllık ücret

2. Adım

• Ticaret Sicil Kaydı (CR)

Kuruluş Sözleşmesinin Sunulması

- Suudi Ticaret Sicili Başvurusu öncesinde şirketin Suudi Arabistan'da kurulumuna ilişkin hazırlanması gerekmektedir.

Gerekli Belgeler

- Yatırımcı Lisansı
- Ana şirketin ticari kaydı
- Şube açılmasına ilişkin yönetim kurulu kararı (yalnızca yabancı şirketlerin şubeleri)
- Kuruluş Sözleşmesi (yeni şirketler için)
- Şirket sahipleri ya da Genel Müdürünün Kimlik Belgeleri
- Şirketi temsile yetkili kişinin kimlik belgesi ve onaylı vekaletname

İlgili Kurum

- Suudi Arabistan Ticaret Bakanlığı

وزارة التجارة
Ministry of Commerce

3. Adım

• Ticaret Odası Üyeliği

- CR alan firma otomatik olarak Ticaret Odası üyeliği almaktadır.
- Üyelik Ücretleri bölgeye göre değişmektedir. (Dammam, Riyad, Cidde)

İlgili Kurum

- Suudi Arabistan Ticaret Bakanlığı
- Suudi Arabistan Ticaret Odaları Federasyonu
✓ İlgili Ticaret Odaları

وزارة التجارة
Ministry of Commerce

اتحاد الغرف التجارية السعودية
Federation Of Saudi Chambers of Commerce

Pazara Giriş Stratejileri / Şirket Kurulumu

4. Adım

- İlgili Dosyaların Açılması

هيئة الزكاة والضريبة والجمارك
Zakat, Tax and Customs Authority

Ministry of Human Resource
and Social Development

المؤسسة العامة للتأمينات الاجتماعية
General Organization for Social Insurance

Belediye Lisansı,
Balady Platformu

5. Adım

- Banka Hesabı Açılması ve Genel Müdür Ataması

Banka Hesabı için Gerekli Belgeler

- MISA Lisansı ve Ticaret Sicil (CR) Örneği
- Suud Büyükelçilik Onaylı Türk Ticaret Sicil Örneği
- Firma adına işlem yapabilecek Suud yerel firma bilgileri
- Genel Müdürün Belgeleri

GM için Gerekli Belgeler

- Yatırımcı Lisansı
- Suudi Ticaret Sicil Belgesi
- Genel Müdür Atama Kararı
- Kimlik Belgeleri

İlgili Kurum

- Suudi Arabistan Ticaret Bakanlığı

Vergilendirme / Yaklaşık Maliyetler Tablosu

Kurumlar Vergisi **%20**

Arazi

Kiralık sanayi arazisi ortalama 1,20 USD/m²

İnşaat

Standart inşaat maliyeti ortalama 700 USD/m²

İş Gücü

Suudi
Operatör ücreti: Saat başına 4,5 USD
Teknisyen ücret: Saat başına 9 USD
Süpervizör ücreti: Saat başına 20 USD

Yabancı
Operatör ücreti: Saat başına 3,5 USD
Teknisyen ücret: Saat başına 9 USD
Süpervizör ücreti: Saat başına 22 USD

Katma Değer Vergisi **%15**

Kişisel Gelir Vergisi
Arazi Vergisi **%0**
Emlak vergisi

Elektrik

Sanayi : 0,048 USD/Kwh
Ticari : 0,053-0,08 USD/Kwh

Su

İçme Suyu : 2,67-1,07 USD/ m³
Atık Su : 0,72-1,04 USD/ m³

Değerlendirme / İş Yapma Kültürü

- Suudi Arabistanlılar tanıdıkları ve güvendikleri kişilerle iş yapmayı tercih ederler.
- Çoğu işletme dikey olarak hiyerarşiktir ve karar verme süreçleri genellikle üst düzeyde yoğunlaşmıştır.
- Suudi Arabistanlılar genellikle ilişki odaklıdır ve güven temelli bir yaklaşımları vardır.
- Suudi Arabistan'ın hafta sonu tatili Cuma ve Cumartesidir.
- İngilizce yaygın olarak kullanılmaktadır.
- Namaz saatlerine dikkat edilmelidir.
- E-posta dönüş olmayabilir / LinkedIn

Değerlendirme / Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar

- Yazılı sözleşme / Profesyonel Destek (Yerel ve/veya Yerelleşmiş Hukuk-Danışmanlık firmaları)
- Güvenli ödeme yöntemlerinin kullanılması
- Aracı/komisyoncu ve nüfuzlu kişiler (!)
- Standarda konu olan ya da ilgili kurumların onayı gereken ürünlerin ihracatından önce gerekli lisans ve belgelerin temin edilmesi
- Gümrük vergi oranları ve İthalatta istenen belgeler:
 - ✓ <https://e-services.zatca.gov.sa/en/customsTariffSearch> <https://saber.sa/home/hscodes>
<https://sfda.gov.sa/en>
 - ✓ Gerekli resmi belgeler eksiksiz sağlandığında gümrüklerde çok hızlı şekilde işlerin sonuçlandırılması mümkündür.
- Suudi Arabistan'da düzenlenen fuarlar:
 - ✓ <https://www.scega.gov.sa/en/Pages/SCEGAEvents23En.aspx>

Genel Değerlendirme

- Vizyon 2030 Kapsamındaki Ticari-Ekonomik ve Sosyo-Kültürel Hareketlilik
- Public Investment Fund (PIF) (1,15 trilyon dolar)
- Riyadh Boom
- Ekonominin Petrokimya ve Petrol Bağımlılığından Kurtulması için Diğer Tüm Sektörlere Yönelik Kapsamlı Yatırım Talebi
- Yerleşikliğe Önem - HQ in KSA ve Local Content-Saudization / Vendor List
- SABER / SASO / SFDA süreçlerine dikkat
- Türk Algısı / Türk Malı Algısı
- Eski Ezberler Yok (Kefalet, vs.)

Teşekkürler

İletişim Bilgileri : riyad@ticaret.gov.tr

Tel: +966 11 288 5886